

**De herziene veertig aanbevelingen van de Financiële Actiegroep (FAG)
Internationale normen ter bestrijding van witwassen, financiering van
terrorisme en proliferatie**

Voornaamste wijzigingen

door

**Caty GRIJSEELS
Juridisch adviseur
Cel voor Financiële Informatieverwerking
Lid van de Belgische delegatie bij de FAG**

maart 2012

I.	Inleiding	3
II.	Voornaamste wijzigingen van de aanbevelingen van de FAG	4
1.	Benadering gebaseerd op het risico	4
1.1.	Verplichtingen	5
1.2.	Verplichtingen en beslissingen van financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen betrokken bij de bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme	5
1.3.	Benadering gebaseerd op het risico om de reikwijdte van het klantenonderzoek te bepalen	6
1.4.	Controle op basis van de benadering gebaseerd op het risico	10
2.	Nationale en internationale samenwerking en coördinatie.....	11
2.1.	Nationale samenwerking en coördinatie	11
2.2.	Internationale samenwerking en coördinatie	12
3.	Verscherping van maatregelen op vlak van transparantie	14
3.1.	Transparantie en uiteindelijke begunstigden van vennootschappen en rechtspersonen	14
3.2.	Transparantie en de uiteindelijke begunstigden van juridische constructies (trusts)	16
3.3.	Transparantie van elektronische overmakingen	16
4.	Operationele diensten: verantwoordelijkheden, bevoegdheden en operationele normen	18
5.	Nieuwe dreigingen en nieuwe prioriteiten	19
5.1.	Financiering van proliferatie	20
5.2.	Corruptie en politiek prominente personen	21
5.3.	Strafrechtelijke fiscale misdrijven (“Tax crimes”)	23
6.	Financiering van terrorisme	24
7.	Duidelijker en eenvoudiger.....	25
7.1.	Verduidelijking van de vereisten op vlak van klantenonderzoek voor rechtspersonen en juridische constructies.....	25
7.2.	Verduidelijking van het klantenonderzoek bij begunstigden van levensverzekeringsovereenkomsten	28
7.3.	Verduidelijking van de verscherpte klantenonderzoeksmatregelen die bij een hoger risico moeten worden toegepast	28
7.4.	Erkenning van de internationale aard van financiële instellingen	29
8.	Conclusies	30

I. Inleiding

Over een periode van twee jaar vonden diepgaande besprekingen plaats tussen de leden en waarnemende leden van de Financiële Actiegroep (FAG)¹ en werden twee adviserende fora georganiseerd voor de privésector voor de herziening van de veertig aanbevelingen van de FAG op vlak van witwassen en de negen bijzondere aanbevelingen op het gebied van financiering van terrorisme. De herziening werd afgerond en tijdens de algemene vergadering van de FAG in Parijs in februari 2012 goedgekeurd. Voortaan heten de herziene aanbevelingen van de FAG “Internationale normen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme en proliferatie”.

Deze herziening vond plaats om nieuwe dreigingen te kunnen aanpakken en eveneens rekening te houden met de ervaringen van de leden van de FAG bij de toepassing van de aanbevelingen die eerder in 2003 werden herzien en met de resultaten van de derde wederzijdse evaluatieronde.

De veertig aanbevelingen op vlak van witwassen en de negen bijzondere aanbevelingen op het gebied van financiering van terrorisme van de FAG werden in één allesomvattend geheel van veertig aanbevelingen gebundeld. Sinds de herziening van de aanbevelingen in 2003 is de internationale gemeenschap beter op de hoogte van terrorismefinanciering. Het is nu algemeen aanvaard dat de middelen ter bestrijding van witwassen hand in hand gaan met die ter bestrijding van financiering van terrorisme. Het was onnatuurlijk geworden en soms zelfs verwarrend om hiertussen een onderscheid te maken. De FAG vond dit een geschikt moment om de normen in één allesomvattend geheel te bundelen.

Hoewel de richtlijnen van de FAG minimumnormen zijn ter bestrijding van witwassen, financiering van terrorisme en sinds 2008 ook financiering van proliferatie van massavernietigingswapens² zijn de aanbevelingen van de FAG verstrekkende en ingrijpende voorschriften. De normen van de FAG worden in meer dan 180 landen (leden van de FAG of van gelijksoortige regionale instellingen) toegepast en omvatten een ruim pakket aan maatregelen die landen moeten toepassen. Het gaat om maatregelen met

¹ De FAG stelt internationale maatregelen op ter bestrijding van witwassen van geld, financiering van terrorisme en, sinds kort, financiering van proliferatie. De FAG is een internationale organisatie met 36 leden, via gelijksoortige regionale instellingen (FSRB) zijn meer dan 180 landen over de hele wereld betrokken. Voor meer informatie over de FAG en de aanbevelingen van de FAG zie www.fatf-gafi.org. Alle leden en alle gelijksoortige regionale instellingen waren bij de herziening van de aanbevelingen van de FAG betrokken. Er vond een openbare raadpleging plaats en een continue dialoog met het adviserende forum voor de privésector van de FAG. Bij de herziening van aanbevelingen van de FAG werd ook de privésector en de civiele maatschappij geraadpleegd. De FAG publiceerde twee documenten over de openbare raadpleging (oktober 2010 en juni 2011) http://www.fatf-gafi.org/document/28/0,3746,en_32250379_32236920_46266908_1_1_1_1,00.html), en organiseerde twee adviserende fora voor de privésector in november 2010 en december 2011. De privésector werd voor bepaalde technische kwesties geval per geval geraadpleegd (http://www.fatf-gafi.org/document/28/0,3746,en_32250379_32236920_46266908_1_1_1_1,00.html).

² Fragment uit het herziene mandaat van de FAG 2008 – 2012: “Sinds de oprichting van de FAG worden drie kernactiviteiten behandeld: normen opstellen, controleren of hieraan voldaan wordt en dreigingen op vlak van witwassen en financiering van terrorisme opsporen. Deze activiteiten blijven ook voor dit mandaat de kerntaken van de FAG. In de toekomst zal de FAG haar werkzaamheden gebruiken om in te spelen op nieuwe en ontwikkelende dreigingen zoals de financiering van proliferatie en zwakheden van nieuwe technologieën die het internationale financiële stelsel kunnen ontwrichten.”

betrekking tot het strafrecht (aanbevelingen 3-8), preventieve maatregelen die financiële instellingen en andere aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen (aanbevelingen 9-23), maatregelen voor de transparantie van rechtspersonen en juridische constructies (zoals trusts) (aanbevelingen 24-25), alsook maatregelen die ervoor zorgen dat de bevoegde instanties over de gepaste bevoegdheden en middelen beschikken (aanbevelingen 26-35) en maatregelen om de nationale en internationale samenwerking te versterken (aanbevelingen 1-2, 36-40).

De nieuwe aanbevelingen van de FAG vormen de basis waarmee landen de gemeenschappelijke strijd tegen witwassen, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie kunnen aangaan. De FAG verzoekt alle landen om deze nieuwe maatregelen zo snel mogelijk op nationaal vlak toe te passen aangezien de vierde ronde van wederzijdse evaluaties eind 2013 van start gaat. België zal door de FAG tijdens de algemene vergadering van februari 2015 worden geëvalueerd.

In vergelijking met de derde evaluatieronde zal bij de vierde evaluatieronde meer aandacht worden besteed aan de doeltreffendheid van het stelsel ter bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme en proliferatie van massavernietingswapens. De verschillende betrokken partijen zullen dus niet enkel moeten aantonen dat hun werking “vormelijk” aan het wettelijke en reglementaire kader voldoet maar ook dat hun activiteiten hen ook in staat stellen deze doelstellingen daadwerkelijk te bereiken.

II. Voornaamste wijzigingen van de aanbevelingen van de FAG³

De herziene aanbevelingen van de FAG moeten regeringen sterkere en duidelijkere hulpmiddelen bieden om tegen financiële misdrijven op te treden en nieuwe prioriteiten aan te pakken. De aanbevelingen van de FAG werden grondig gewijzigd. De normen werden op onderstaande gebieden verscherpt:

1. Benadering gebaseerd op het risico

Bij de nieuwe normen werd de benadering gebaseerd op het risico (“risk-based approach”) om de maatregelen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme (WW/FT) nog verder uitgewerkt. Er werden ook verschillende verduidelijkingen aangebracht.

De beoordeling van het risico en de toepassing van de benadering gebaseerd op het risico brengen verplichtingen en beslissingen met zich mee, zowel voor ieder land op nationaal vlak alsook voor financiële instellingen en ondernemingen en beroepen bedoeld in de preventieve WW/FT-wetgeving evenals voor hun controleoverheden op het gebied van WW/FT⁴.

³ Bron: Aanbevelingen van de FAG - Informatie voor de media (<http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/50/7/49684681.pdf>)

⁴ Noot ter interpretatie bij aanbeveling 1 (Beoordeling van het risico en toepassing van de benadering gebaseerd op het risico)

1.1. Verplichtingen

Nu wordt duidelijk vermeld dat landen het risico waarmee ze te maken krijgen moeten vaststellen, voortdurend beoordelen en begrijpen en hun (rechts)stelsels aan de aard van dit risico moeten aanpassen. Bij een hoger risico moeten ze verscherpte maatregelen toepassen, in geval van een lager risico mogen ze echter vereenvoudigde maatregelen toepassen.

In onderstaande gevallen kunnen landen beslissen dat financiële instellingen en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen bepaalde maatregelen vastgelegd in de aanbevelingen van de FAG niet hoeven toe te passen.

- wanneer bewezen is dat het risico op witwassen en financiering van terrorisme laag is. Deze beslissing kan enkel in bepaalde en gerechtvaardigde omstandigheden worden genomen en is enkel van toepassing op bepaalde soorten instellingen, financiële activiteiten of aangewezen niet-financiële ondernemingen of beroepen;
- wanneer een natuurlijke of rechtspersoon occasioneel of op zeer beperkte schaal (bepaald aan de hand van kwantitatieve en absolute criteria) een financiële activiteit (buiten overdracht van geld of valuta) uitoefent waardoor het risico op witwassen of financiering van terrorisme laag is.

Wanneer de benadering gebaseerd op het risico goed wordt toegepast zal het nationale stelsel ter bestrijding van WW/FT doeltreffender en minder duur zijn. Dankzij deze benadering zullen landen gericht kunnen werken en de beschikbare middelen naargelang het vastgestelde risico kunnen aanwenden.

Landen moeten hun nationale analyses of beoordelingen van dreigingen op het gebied van WW/FT, ook wel "*National Threat Assessments*" genoemd, bijwerken.

Ze moeten ook over werkwijzen beschikken om relevante informatie over hun risicobeoordeling te bezorgen aan alle instanties bevoegd voor WW/FT, zelfregulerende instanties, financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen betrokken bij het preventieve stelsel ter bestrijding van WW/FT.

1.2. Verplichtingen en beslissingen van financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen betrokken bij de bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme

De financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen betrokken bij de bestrijding van WW/FT moeten ook gepaste maatregelen treffen om het risico op het gebied van WW/FT vast te stellen en te

beoordelen (risico in verband met cliënten, landen of geografische gebieden, in verband met producten, diensten en verrichtingen en in verband met de distributiekkanalen). Ze moeten deze beoordelingen documenteren om de grondslag ervan aan te tonen, deze bijhouden en over de gepaste werkwijzen beschikken om informatie over hun risicobeoordeling aan hun controleoverheden op het gebied van WW/FT mee te delen. De aard en de omvang van de risicobeoordelingen op het gebied van WW/FT moeten afgestemd zijn op de aard en de omvang van de handelsactiviteit.

De financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen moeten dus over een beleid, controles en procedures beschikken waardoor ze het vastgestelde risico doeltreffend kunnen aanpakken en verlagen. Ze moeten de toepassing van deze controles opvolgen en indien nodig verstrengen.

Het beleid, controles en procedures en de maatregelen om het –hoge of lage–risico te kunnen aanpakken en te verlagen moeten door de bedrijfsleiding worden goedgekeurd. Ze moeten tevens voldoen aan de nationale verplichtingen en richtsnoeren van controleoverheden op het gebied van WW/FT.

1.3. Benadering gebaseerd op het risico om de reikwijdte van het klantenonderzoek te bepalen

Hoewel financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen verplicht zijn steeds alle bovengenoemde klantenonderzoeksmaatregelen toe te passen mogen ze, overeenkomstig aanbeveling 10 en de noot ter interpretatie, de *reikwijdte* van deze maatregelen bepalen volgens de benadering gebaseerd op het risico.

Financiële instellingen, niet-financiële ondernemingen en beroepen zijn dus verplicht steeds klantenonderzoek uit te voeren wanneer:

1. ze zakelijke relaties aangaan;
2. ze occasionele verrichtingen (i) boven de aangewezen drempel (15 000 USD/EUR) uitvoeren of (ii) elektronische overmakingen uitvoeren in de omstandigheden die vallen onder de noot ter interpretatie bij aanbeveling 16;
3. er een vermoeden van witwassen of financiering van terrorisme bestaat;
4. wanneer bij de financiële instelling, onderneming of beoefenaar van een niet-financieel beroep twijfel bestaat over de waarheidsgetrouwheid of relevantie van de eerder verkregen identiteitsgegevens van een cliënt.

Het klantenonderzoek dat in de vier bovenvermelde gevallen moet worden uitgevoerd verloopt als volgt:

1. De cliënt identificeren en de identiteit controleren aan de hand van betrouwbare onafhankelijke bronnen, documenten, gegevens of informatie.
2. De uiteindelijke begunstigde identificeren en redelijke maatregelen treffen om de identiteit van de uiteindelijke begunstigde te controleren, zodanig dat de financiële instelling of de onderneming of beoefenaar van een niet-financieel beroep weet wie de uiteindelijke begunstigde is. Bij rechtspersonen en juridische constructies moeten financiële instellingen of ondernemingen of beoefenaars van niet-financiële beroepen inzicht krijgen in de eigendoms- en zeggenschapstructuur van de cliënt.
3. Het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie begrijpen en indien nodig hierover informatie verzamelen.
4. De zakelijke relatie aan voortdurende controle onderwerpen en de tijdens de gehele duur van deze relatie verrichte verrichtingen nauwkeurig onderzoeken om ervoor te zorgen dat de uitgevoerde verrichtingen stroken met de kennis die de financiële instelling of de onderneming of beoefenaar van een niet-financieel beroep heeft van de cliënt, zijn handelsactiviteiten en zijn risicoprofiel, desgevallend met inbegrip van de herkomst van de gelden.

Om financiële instellingen, ondernemingen en niet-financiële beroepen te helpen bij het bepalen van de reikwijdte van klantenonderzoek geeft de FAG in de noot ter interpretatie bij aanbeveling 10 voorbeelden van omstandigheden waarbij het risico mogelijk hoger of lager ligt.

Dit zijn echter voorbeelden die ter advies worden meegedeeld. Het is geen volledige lijst en hoewel dit nuttige aanwijzingen kunnen zijn, zijn deze misschien niet in alle gevallen relevant.

Voorbeelden van verhoogd risico

Voorbeeld van omstandigheden met een mogelijk hoger risico (naast deze vermeld in aanbevelingen 12 tot 16⁵):

- (a) Risicofactoren in verband met cliënten:
- De zakelijke relatie verloopt in ongewone omstandigheden (bijvoorbeeld een grote geografische afstand tussen de financiële instelling en de cliënt waarvoor geen verklaring wordt gegeven).

⁵ Politiek prominente personen, correspondentbankrelaties, overmaking van geld of valuta, gebruik van nieuwe methodes, elektronische overschrijvingen.

- Cliënten die in het buitenland wonen.
- Rechtspersonen of juridische constructies voor het bewaren van privévermogen.
- Vennootschappen met gevolmachtigde aandeelhouders (“nominee shareholders”) of aandelen aan toonder.
- Handelsactiviteiten waarbij veel contanten nodig zijn.
- De eigendomsstructuur van de vennootschap lijkt ongebruikelijk of uiterst ingewikkeld rekening houdende met de aard van de handelsactiviteiten van de vennootschap.

(b) Risicofactoren in verband met een geografisch gebied of land⁶:

- Landen die in betrouwbare bronnen zoals evaluatieverslagen of gepubliceerde opvolgingsverslagen werden aangeduid als landen die niet over een afdoend stelsel ter bestrijding van WW/FT beschikken.
- Landen die onderworpen zijn aan sancties, embargo's of gelijkaardige maatregelen die bijvoorbeeld door de Verenigde Naties genomen werden.
- Landen die door betrouwbare bronnen worden aangeduid als landen waar corruptie of andere misdadervormen vaak voorkomen.
- Landen of geografische gebieden die door betrouwbare bronnen worden aangeduid als gebieden die financiering of steun verlenen aan terroristische activiteiten of waar aangewezen terroristische organisaties actief zijn.

(c) Risicofactoren in verband met producten, diensten, verrichtingen of distributiekkanalen:

- Private banking.
- Anonieme verrichtingen (met inbegrip van verrichtingen in contanten).
- Zakelijke verrichtingen of verrichtingen waarbij de partijen niet fysiek aanwezig zijn.
- Betalingen van niet-verwante of onbekende derde partijen.

Voorbeelden van laag risico

Bepaalde omstandigheden houden een lager risico op witwassen of financiering van terrorisme in. In zulke gevallen en op voorwaarde dat het land of de financiële instelling het risico op gepaste wijze heeft beoordeeld is het redelijk dat een land de financiële instellingen toestaat vereenvoudigd klantenonderzoek toe te passen.

Hieronder een aantal voorbeelden van omstandigheden met een mogelijk lager risico:

⁶ Overeenkomstig aanbeveling 19 zijn landen verplicht verscherpt klantenonderzoek toe te passen wanneer de FAG vereist dat zulke maatregelen worden genomen.

a) Risicofactoren in verband met cliënten:

- Financiële instellingen en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen die onderworpen zijn aan verplichtingen inzake WW/FT overeenkomstig de aanbevelingen van de FAG indien ze deze verplichtingen doeltreffend hebben toegepast en ze doeltreffend worden gecontroleerd of opgevolgd in overeenstemming met de aanbevelingen om de naleving van hun verplichtingen te waarborgen.
- Beursgenoteerde vennootschappen onderworpen (via beursregels, wetgeving of afdwingbare regelgeving) aan openbaarmakingsvereisten die voldoende transparantie van de uiteindelijke begunstigen waarborgen.
- Overheidsdiensten of overheidsbedrijven

(a) Risicofactoren in verband met producten, diensten, verrichtingen of distributiekkanalen:

- levensverzekeringopolissen met een lage premie (bijvoorbeeld waarvan de jaarlijkse premie ten hoogste 1.000 USD/EUR of de eenmalige premie ten hoogste 2.500 USD/EUR bedraagt.
- verzekeringopolissen voor pensioenregelingen die niet voorzien in een afkoopclausule en waarbij de polis niet kan worden gebruikt als onderpand.
- een pensioenregeling of soortgelijke regeling voor werknemers waarvoor de bijdragen worden ingehouden op de lonen en de regels overdracht van de aanspraken van een lid uit hoofde van de regeling verbieden.
- financiële diensten of producten die bepaalde en beperkte diensten aanbieden aan bepaalde soorten cliënten om de toegang te verbeteren ter bevordering van financiële inclusie.

(c) Risicofactoren in verband met landen:

- Landen die in betrouwbare bronnen zoals evaluatieverslagen of gepubliceerde opvolgingsverslagen werden aangeduid als landen die over een afdoend stelsel ter bestrijding van WW/FT beschikken.
- Landen die door betrouwbare bronnen worden aangeduid als landen waar corruptie of andere misdadervormen weinig voorkomen.

Bij het uitvoeren van een risicobeoordeling kunnen landen of financiële instellingen desgevallend ook rekening houden met mogelijke variaties op vlak van WW/FT tussen de verschillende gebieden of streken van eenzelfde land.

Een lager risico op WW/FT bij de identificatie en de controle van de identiteit van de cliënt betekent niet dat deze cliënt ook gedurende de volledige

klantenonderzoeksprocedure een lager risico inhoudt, in het bijzonder bij het voortdurend opvolgen van verrichtingen.

Voorbeelden van risicovariabelen

Bij de beoordeling van het risico op WW/FT in verband met cliënten, landen of geografische gebieden en bepaalde producten, diensten, verrichtingen of distributiekanaalen moeten financiële instellingen, niet-financiële ondernemingen of beroepen rekening houden met risicovariabelen die met deze risicocategorieën verband houden. Deze variabelen, of ze nu afzonderlijk of samen voorkomen, kunnen het eventuele risico verhogen of verlagen en bijgevolg een invloed hebben op de mate waarin het gepaste klantenonderzoek moet worden toegepast.

Voorbeelden van zulke variabelen zijn onder meer:

- Het doel van een rekening of een relatie.
- Omvang van de activa die de cliënt stort of de omvang van de uitgevoerde verrichtingen.
- De regelmaat of de duur van de zakelijke relatie.

1.4. Controle op basis van de benadering gebaseerd op het risico

De bevoegde instanties moeten een benadering gebaseerd op het risico toepassen in het kader van de stelsels ter bestrijding van WW/FT die door de financiële instellingen, niet-financiële ondernemingen en beroepen worden toegepast. Dit werd in aanbevelingen 26 en 27 en hun noten ter interpretatie verduidelijkt.

Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen controle gebaseerd op het risico, dit is de *algemene procedure* waarbij een controleoverheid afhankelijk van de risicobeoordeling middelen toewijst voor de controle van de bestrijding van WW/FT en anderzijds de *specifieke procedure* waarbij wordt gecontroleerd hoe een instelling de benadering gebaseerd op het risico inzake WW/FT toepast.

Controle op basis van de benadering gebaseerd op het risico – algemene procedure: Door de controle van de maatregelen die financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen ter bestrijding van WW/FT toepassen op basis van de benadering gebaseerd op het risico uit te voeren kunnen de controleoverheden hun middelen aanwenden in sectoren waar het risico hoger lijkt te zijn.

Om deze controle gebaseerd op het risico te kunnen uitvoeren moet de controleoverheid eerst weten wat het risico op WW/FT in het land inhoudt en ook weten wat het risicoprofiel van elke gecontroleerde instelling is.

Om een beeld te krijgen van het risicoprofiel van de gecontroleerde instelling moet de controleoverheid, zowel ter plaatse als op afstand, toegang hebben

tot alle relevante informatie over het specifieke nationale en internationale risico in verband met cliënten, producten en diensten van de gecontroleerde diensten, met inbegrip van de kwaliteit van de dienst “compliance” van de gecontroleerde instelling.

De frequentie en intensiteit van de controles ter plaatse en op afstand met betrekking tot WW/FT bij gecontroleerde instellingen moeten dus worden vastgesteld op basis van het risicoprofiel van de instelling, rekening houdende met het risico op WW/FT in het land. Het risicoprofiel van elke instelling wordt bepaald door het risico op “niet-naleving” door de financiële instelling, de kwaliteit van het beleid en interne controles en procedures en de blootstelling aan risico op WW/FT naargelang de eigen kenmerken (risico in verband met cliënten, landen, distributiekanaalen).

Controle op basis van het risico kan bijgevolg geen onveranderlijke controle zijn, het risicoprofiel op vlak van WW/FT van elke gecontroleerde instelling moet regelmatig worden herzien ook telkens er zich belangrijke gebeurtenissen of beduidende ontwikkelingen voordoen op vlak van het beheer of werking van de instelling of (financiële) groep, in overeenstemming met de vastgestelde gebruiken voor de voortdurende controle van het land.

Controle op basis van de benadering gebaseerd op het risico – specifieke procedure: De controleoverheid moet zich er ook van vergewissen dat de risicobeoordeling waarop de gecontroleerde instelling haar eigen risicobeoordeling baseert relevant is. Deze controle moet er rekening mee houden dat de gecontroleerde instelling bij deze benadering een zekere beoordelingsmarge heeft. De controle houdt ook een inschatting in om na te gaan of het beleid, de interne controles en procedures van de gecontroleerde instelling passend is in verhouding tot het risico alsook de doeltreffende toepassing ervan.

2. Nationale en internationale samenwerking en coördinatie

2.1. Nationale samenwerking en coördinatie

Zoals hierboven werd aangehaald vermeldt aanbeveling 1 van de FAG duidelijk dat landen het risico op WW/FT waarmee ze te maken krijgen moeten vaststellen, voortdurend beoordelen en begrijpen en hun beleid aan de aard van dit risico moeten aanpassen.

Overeenkomstig aanbeveling 2 moet elk land over een nationaal beleid inzake de bestrijding van WW/FT beschikken, rekening houdende met het vastgestelde risico.

De nieuwe aanbevelingen 1 en 2 van de FAG vereisen ten eerste dat de benadering gebaseerd op het risico op het gebied van de bestrijding van WW/FT wordt toegepast op basis van een “nationale beoordeling van het risico en dreiging”. Daarnaast moet een instantie worden aangeduid of

werkwijzen worden opgesteld om hiervoor het gepaste nationale beleid vast te leggen, te coördineren en regelmatig bij te werken.

Het gaat dus duidelijk om een dynamische oefening, dit beleid moet regelmatig worden herzien.

De aangewezen instantie moeten minstens bestaan uit de regeringverantwoordelijken die het beleid op vlak van de bestrijding van WW/FT opstellen, het meldpunt, rechtshandavingsinstanties, controleoverheden en andere bevoegde instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van WW/FT, zowel op operationeel vlak als voor het uitwerken van het beleid.

Deze multidisciplinaire instantie zal op nationaal vlak voor een doeltreffende coördinatie moeten zorgen bij het opstellen en toepassen van het beleid en activiteiten ter bestrijding van witwassen van terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie van massavernietigingswapens.

2.2. Internationale samenwerking en coördinatie

Om de toenemende globalisering van de dreigingen op vlak van WW/FT te kunnen aanpakken breidde de FAG eveneens de reikwijdte uit van internationale samenwerking tussen overheidsdiensten zoals vermeld in aanbevelingen 35 tot 40.

De vereisten werden verduidelijkt en de toepassing werd uitgebreid met financiering van terrorisme.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

a) Op vlak van wederzijdse rechtshulp en uitlevering werden de verplichtingen van landen (of ze nu verzoeken versturen of ontvangen) verduidelijkt

Landen moeten over de gepaste juridische basis beschikken om rechtshulp te bieden. Desgevallend moeten ze over verdragen, akkoorden of andere werkwijzen beschikken ter bevordering van de samenwerking.

Landen moeten in het bijzonder over duidelijke en doeltreffende procedures beschikken om tijdig prioriteiten te stellen en de verzoeken om wederzijdse rechtshulp en uitleveringsverzoeken uit te voeren.

Op het gebied van rechtshulp moeten landen een beroep kunnen doen op een centrale instantie of een andere officiële werkwijze om deze verzoeken doeltreffend te kunnen doorsturen en uitvoeren. Ze mogen geen verzoeken weigeren of er onredelijke of onnodig beperkende voorwaarden aan verbinden. Ze mogen in het bijzonder geen verzoek om wederzijdse rechtshulp afwijzen uitsluitend op grond van het feit dat het strafbare feit geacht wordt tevens fiscale aangelegenheden te betreffen.

Om de voortgang van de verzoeken om wederzijdse rechtshulp en uitleveringsverzoeken te kunnen opvolgen moet een systeem voor dossierbeheer worden gebruikt.

b) Op vlak van verbeurdverklaring zonder strafrechtelijke veroordeling en het delen van verbeurdverklaarde tegoeden werden de maatregelen verscherpt

In het kader van rechtshulp moeten landen de bevoegdheid hebben om snel te kunnen handelen in antwoord op buitenlandse verzoeken om witgewassen goederen, de opbrengst van witwassen, onderliggende misdrijven en financiering van terrorisme en de hulpmiddelen die gebruikt werden of bedoeld zijn om bij deze misdrijven te worden gebruikt of goederen van dezelfde waarde te kunnen opsporen, bevriezen, in beslag nemen en verbeurdverklaren.

Met deze bevoegdheid moet ook kunnen worden geantwoord op verzoeken op basis van verbeurdverklaring zonder strafrechtelijke veroordeling in het buitenland (“non-conviction based confiscation”), behalve indien dit strijdig is met de basisbeginselen van het nationale recht. Landen zijn niet verplicht over de bevoegdheid te beschikken om te kunnen handelen op basis van verbeurdverklaring zonder strafrechtelijke veroordeling indien dit strijdig is met de basisbeginselen van het nationale recht maar moeten ten minste kunnen antwoorden indien de vermoedelijke dader overleden, gevlucht, afwezig of onbekend is.

Landen moeten eveneens overwegen een fonds op te richten waarin de verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen volledig of gedeeltelijk terechtkomen en nadien voor strafvervolgning, gezondheidszorg, onderwijs of enig ander gepast doel kunnen worden gebruikt. Landen moeten ook alle nodige maatregelen treffen zodat ze de verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen met andere landen kunnen delen, in het bijzonder wanneer de verbeurdverklaring het (on)rechtstreekse gevolg is van gecoördineerde rechtshandhavingsacties.

c) De reikwijdte van de informele samenwerking tussen instanties bevoegd voor de bestrijding van WW/FT werd uitgebreid en verduidelijkt

De reikwijdte van de informele samenwerking tussen instanties bevoegd voor de bestrijding van WW/FT werd uitgebreid en verduidelijkt in aanbeveling 40. Dit is bedoeld om de samenwerking tussen instanties die dezelfde functies uitoefenen of dezelfde verantwoordelijkheden hebben te vergemakkelijken, zonder rekening te hoeven houden met hun aard of hun statuut.

Aanbeveling 40 vermeldt de grondbeginselen die van toepassing zijn op alle vormen van informatie-uitwisseling tussen instanties die dezelfde functie

uitoefenen en deze niet dezelfde functie uitoefenen alsook bijzondere beginselen die van toepassing zijn op informatie-uitwisseling tussen meldpunten, controleoverheden van de financiële sector, tussen rechtshandavingsinstanties alsook tussen instanties die niet dezelfde functie uitoefenen. Deze bijzondere beginselen bepalen dat deze instanties over de gepaste wettelijke basis moeten beschikken om te kunnen samenwerken en vermelden eveneens welke informatie en onder welke omstandigheden deze instanties informatie zouden moeten kunnen uitwisselen.

Landen moeten hun bevoegde instanties ook toelaten informatie uit te wisselen met instanties die niet dezelfde functie uitoefenen door de relevante beginselen van aanbeveling 40 toe te passen. Onrechtstreekse informatie-uitwisseling betekent dat de informatie van de aangezochte instantie via een of meerdere nationale of internationale instanties verloopt vooraleer de verzoekende instantie ze ontvangt. Landen worden ook aangemoedigd toe te staan dat snel en opbouwend rechtstreeks informatie uitgewisseld wordt met instanties die niet dezelfde functie uitoefenen.

3. Verscherping van maatregelen op vlak van transparantie

Het gebrek aan transparantie met betrekking tot eigendom en zeggenschap van rechtspersonen en juridische constructies maakt ze kwetsbaar voor misbruik door misdadigers en terroristen. Hoewel de tekst van aanbeveling 24 (rechtspersonen) en 25 (juridische constructies (trusts)) vrijwel ongewijzigd bleef, werden de verplichtingen op vlak van transparantie verscherpt in de noten ter interpretatie die hierop betrekking hebben.

3.1. *Transparantie en uiteindelijke begunstigden van vennootschappen en rechtspersonen*

De noot ter interpretatie bij aanbeveling 24 vereist nu dat alle vennootschappen die in een land worden opgericht in een vennootschapsregister⁷ opgenomen worden.

Dit vennootschapsregister moet ten minste de basisgegevens van de vennootschap bevatten, namelijk: handelsnaam, bewijs van oprichting, rechtsvorm, adres van de maatschappelijke zetel, statuten of gelijkaardige documenten, en de lijst van de leden van de raad van bestuur. Deze informatie moet beschikbaar zijn voor de financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen onderworpen aan het preventieve stelsel ter bestrijding van WW/FT.

De vennootschap zelf moet ook basisgegevens bewaren, namelijk: een aandeelhoudersregister of ledenregister met de naam van de aandeelhouders en de leden en het aantal aandelen van elke aandeelhouder⁸ alsook de

⁷ Het begrip “vennootschapsregister” slaat op een register van alle vennootschappen die in een land werden opgericht of er een vergunning kregen en wordt meestal door of voor de registratie-instantie bijgehouden. Het verwijst niet naar de informatie waarover de vennootschap beschikt.

⁸ Van toepassing op de eigenaar van alle aandelen op naam.

categorie van aandelen (met inbegrip van de aard van de stemrechten die ermee verband houden).

De vennootschap moet deze informatie bewaren in het land waar ze werd opgericht, hetzij op de hoofdzetel of op een andere plaats die in het vennootschapsregister vermeld staat⁹.

De instanties verantwoordelijk voor de bestrijding van WW/FT moeten tijdig correcte en actuele informatie kunnen bekomen of hiertoe toegang krijgen. Het gaat hierbij niet enkel om informatie over het zeggenschap van vennootschappen en andere rechtspersonen (stichtingen, Anstalten en vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid) die in het land werden opgericht maar ook over de uiteindelijke begunstigden. De vereiste transparantie slaat dus niet enkel op de aandeelhouders maar ook op de uiteindelijke begunstigden van vennootschappen.

De uiteindelijke begunstigde verwijst naar de natuurlijke persoon of personen die de uiteindelijke eigenaar¹⁰ van de cliënt¹¹ is of hierover zeggenschap heeft en/of de natuurlijke persoon voor wiens rekening een verrichting wordt uitgevoerd. Het begrip verwijst ook naar personen die op enige andere wijze daadwerkelijk uiteindelijk zeggenschap hebben over een rechtspersoon of juridische constructie.

Wat de plaats waar de informatie over de uiteindelijke begunstigde van vennootschappen moet worden bewaard betreft is men wat soepeler. Er zijn verschillende mogelijkheden.

Landen kunnen vennootschappen of vennootschapsregisters ofwel verplichten om bijgewerkte informatie te verkrijgen en te bewaren over de uiteindelijke begunstigden van vennootschappen, ofwel de bestaande informatiekanalen te gebruiken waaronder: informatie die financiële instellingen en/of niet-financiële ondernemingen en beroepen bij hun klantenonderzoek¹² verkregen; informatie waarover andere bevoegde instanties beschikken over de uiteindelijke begunstigden en de wettelijke eigendom van vennootschappen, zoals vennootschapsregisters, de belastingdiensten, of de regelgevende instantie van de financiële sector of andere; alsook alle beschikbare informatie over beursgenoteerde vennootschappen die onderworpen aan zijn transparantievereisten om voldoende transparantie van de uiteindelijke begunstigden te waarborgen.

Welke van de werkwijzen beschreven in de noot ter interpretatie bij aanbeveling 24 er ook wordt gebruikt, landen moeten ervoor zorgen dat

⁹ Indien de vennootschap of het vennootschapsregister echter over informatie over de uiteindelijke begunstigden in dat land beschikken hoeft het vennootschapsregister zich echter niet in het land te bevinden, op voorwaarde dat de betrokken vennootschap deze informatie snel op verzoek kan verschaffen.

¹⁰ De begrippen “uiteindelijke eigenaar of hierover zeggenschap heeft” en “uiteindelijk zeggenschap hebben” verwijzen naar omstandigheden waarbij bezit of zeggenschap wordt uitgeoefend door een opeenvolging van eigendom of enig andere vorm van zeggenschap behalve rechtstreeks zeggenschap.

¹¹ Deze definitie is ook van toepassing op de uiteindelijke begunstigde van de begunstigde van een levensverzekeringsspolis of enig ander beleggingsproduct dat met een verzekering verband houdt.

¹² Landen moeten tijdig kunnen bepalen of een vennootschap bij een financiële instelling in het land een bankrekening aanhoudt.

vennootschappen de bevoegde instanties alle medewerking verlenen om de uiteindelijke begunstigde te achterhalen. Hierbij moet ten minste een van de onderstaande maatregelen worden toegepast:

- (a) vereisen dat een of meerdere natuurlijke personen die in het land verblijven van de vennootschap¹³ de toestemming krijgen alle basisinformatie en beschikbare informatie over de uiteindelijke begunstigten en andere vormen van bijstand aan deze instanties verlenen; en/of
- (b) vereisen dat aangewezen niet-financiële ondernemingen of beroepen in het land van de vennootschap de toestemming krijgen en verantwoordelijk zijn voor alle basisinformatie en beschikbare informatie over de uiteindelijke begunstigten en andere vormen van bijstand aan deze bevoegde instanties verlenen; en/of
- (c) andere vergelijkbare maatregelen opgelegd door landen om voor doeltreffende samenwerking te zorgen.

3.2. *Transparantie en de uiteindelijke begunstigten van juridische constructies (trusts)*

Landen die in hun nationale recht de juridische constructie van een trust kennen, wat in België niet het geval is, zijn krachtens de noot ter interpretatie bij aanbeveling 25 verplicht in hun wetgeving vast te leggen dat “trustees” van een “express trust” onderworpen aan hun recht gepaste, correcte en bijgewerkte informatie over de uiteindelijke begunstigten van de trust moeten verkrijgen en bewaren. Deze informatie slaat op de identiteit van de “settlor” (oprichter), de “trustees”, (desgevallend) de “protector”, de begunstigten of de categorieën van begunstigten en enige andere natuurlijke persoon die uiteindelijk daadwerkelijk zeggenschap heeft over de trust.

Hoewel het eerste lid slechts een transparantievereiste is voor landen die in hun nationale recht de juridische constructie van een trust kennen moeten alle landen maatregelen nemen om te waarborgen dat “trustees” hun functie van “trustee” aan de financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen medelen wanneer ze in de hoedanigheid van “trustee” een zakelijke relatie aangaan of een occasionele verrichting uitvoeren.

3.3. *Transparantie van elektronische overmakingen*

Aanbeveling 16 werd opgesteld om te beletten dat terroristen of andere misdadigers vrije toegang tot elektronische overmakingen hebben en kunnen gebruiken om fondsen te verplaatsen alsook om misbruik op te sporen indien dit zich voordoet. Het begrip “elektronische overmaking” slaat op alle verrichtingen die elektronisch voor rekening van een opdrachtgever via een

¹³ Leden van de raad van bestuur of van de bedrijfsleiding hoeven mogelijk geen toestemming van de vennootschap te krijgen.

financiële instelling worden uitgevoerd met de bedoeling de begunstigde bij een andere financiële instelling een bepaalde som geld ter beschikking te stellen, waarbij de opdrachtgever en de begunstigde een en dezelfde persoon kunnen zijn.

Krachtens de nieuwe aanbeveling 16 en de noot ter interpretatie zijn financiële instellingen voortaan niet enkel verplicht de vereiste en gecontroleerde informatie over de opdrachtgever toe voegen bij elektronische overmakingen en andere boodschappen die hiermee verband houden maar moeten ze daarenboven de vereiste informatie (zonder dat deze gecontroleerd hoeft te worden) over de begunstigde toevoegen.

Bovendien moeten landen ervoor zorgen dat financiële instellingen bij het behandelen van elektronische overmakingen bevroeringsmaatregelen nemen. Ze moeten verrichtingen verbieden met aangewezen personen en entiteiten overeenkomstig de bepalingen van relevante resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties zoals resolutie 1267 (1999) en daaropvolgende resoluties en resolutie 1373 (2001) ter voorkoming en bestrijding van terrorisme en financiering van terrorisme.

Aanbeveling 16 is van toepassing op zowel binnenlandse als op grensoverschrijdende elektronische overmakingen, met inbegrip van seriële betalingen (“serial payments”) en nu ook afdekkingbetalingen (“cover payments”).

Het begrip *grensoverschrijdende elektronische overmaking* slaat op een elektronische overmaking waarbij de financiële instelling van de opdrachtgever en die van de begunstigde zich in verschillende landen bevinden. Het begrip *binnenlandse elektronische overmaking* slaat op een elektronische overmaking waarbij de financiële instelling van de opdrachtgever en die van de begunstigde zich in hetzelfde land bevinden. Dit begrip slaat ook op elke opeenvolging van elektronische overmakingen die volledig binnen de grenzen van de Europese Economische Ruimte (EER) wordt uitgevoerd.

Het begrip *seriële betaling* (“serial payment”) slaat op een onmiddellijk opeenvolgende aaneenschakeling van betalingen waarbij de overmaking en de bijhorende boodschap bij de betaling door de financiële instelling van de opdrachtgever gelijktijdig wordt verstuurd naar de financiële instelling van de begunstigde, hetzij rechtstreeks of via een of meerdere bemiddelende financiële instellingen (bijvoorbeeld correspondentbanken).

Het begrip *afdekkingbetaling* (“cover payment”) slaat op een elektronische overmaking waarbij een betalingsboodschap door de financiële instelling van de opdrachtgever rechtstreeks verstuurd wordt naar de financiële instelling van de begunstigde samen met de verzending van de betalingsopdracht (afdekking) door de financiële instelling van de begunstigde via een of meerdere bemiddelende financiële instellingen.

Ook de verantwoordelijkheden van de financiële instellingen van de opdrachtgever en de begunstigde en de bemiddelende financiële instellingen werden in de noot ter interpretatie verduidelijkt.

4. Operationele diensten: verantwoordelijkheden, bevoegdheden en operationele normen

Aanbevelingen 29 tot 31 en meer bepaald de noten ter interpretatie met betrekking tot rechtshandhavinginstanties, onderzoeksinstanties en meldpunten werden ook aanzienlijk uitgebreid. De herzieningen verduidelijken de rol en de functies van de operationele diensten verantwoordelijk voor de bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme en leggen de onderzoekstechnieken en bevoegdheden vast waarover ze zouden moeten beschikken.

Er werden herzieningen doorgevoerd om ervoor te zorgen dat er voldoende gepaste methodes voor rechtshandhaving ter beschikking zijn, ze goed worden toegepast en dat rechtshandhavinginstanties over voldoende middelen beschikken.

Aanbeveling 29, die uitsluitend over meldpunten handelt, vermeldt dat ze in staat moeten zijn bijkomende informatie van melders te bekomen en te gebruiken. Ze moeten tijdig toegang hebben tot financiële en administratieve informatie en informatie van rechtshandhavinginstanties die nodig is om hun taken correct te kunnen uitoefenen.

De noot ter interpretatie van aanbeveling 29 beschrijft gedetailleerd de opdracht en taken van meldpunten en verduidelijkt de operationele en strategische analyses die ze moeten uitvoeren. Een meldpunt moet over ook regels beschikken op vlak van veiligheid en vertrouwelijkheid van de ontvangen, verwerkte, bijgehouden of verspreide informatie, met inbegrip van procedures voor de verwerking, verspreiding, bescherming en raadpleging van deze informatie. Het meldpunt moet ervoor zorgen dat personeelsleden over de vereiste veiligheidsmachtigingen beschikken en verantwoordelijkheden bij het verwerken en verspreiden van gevoelige en vertrouwelijke informatie. Het meldpunt moet ervoor zorgen dat toegang tot de kantoren, informatie, alsook toegang tot het computersysteem, beperkt blijft.

In aanbeveling 30 wordt vermeld dat landen ervoor moeten zorgen dat rechtshandhavinginstanties ook verantwoordelijk zijn voor onderzoeken inzake witwassen en financiering van terrorisme in het kader van het nationale beleid ter bestrijding van WW/FT. Er wordt een rechtstreeks verband gelegd met de nieuwe verplichting vermeld in aanbeveling 1 die elk land verplicht een nationale risico- en dreigingsanalyse op vlak van WW/FT ("National Risk & Threat Assessment") uit te voeren. Onderzoekers van rechtshandhavinginstanties die onderliggende misdrijven onderzoeken moeten dus bevoegd zijn een onderzoek inzake elk misdrijf dat met witwassen van geld of financiering van terrorisme verband houdt in een

gelijklopend onderzoek verder te zetten ofwel in staat zijn om de zaak aan een andere instantie over te dragen die het onderzoek verder zal opvolgen.

In gevallen waarbij sprake is van grootschalige winst moeten rechtshandhavinginstanties minstens gelijklopende¹⁴ proactieve financiële¹⁵ onderzoeken opstarten inzake witwassen van geld, onderliggende misdrijven die hiermee verband houden en financiering van terrorisme.

Landen moeten ook gebruik kunnen maken van tijdelijke of permanente multidisciplinaire groepen gespecialiseerd in financiële onderzoeken of vermogensonderzoeken. Indien nodig moeten landen er ook voor zorgen dat onderzoeken in samenwerking met de gepaste bevoegde instanties van andere landen kunnen plaatsvinden.

Aanbeveling 31 vermeldt dat rechtshandhavinginstanties en instanties verantwoordelijk voor onderzoeken over een brede waaier aan onderzoekstechnieken moeten beschikken die geschikt zijn voor onderzoeken inzake witwassen van geld, onderliggende misdrijven die hiermee verband houden en financiering van terrorisme. Deze onderzoekstechnieken omvatten: undercoveroperaties, berichten onderscheppen, toegang tot computersystemen en gecontroleerde aflevering.

Landen moeten ook over doeltreffende werkwijzen beschikken om snel na te gaan of natuurlijke of rechtspersonen rekeningen aanhouden of volmacht op rekeningen hebben.

Bij onderzoeken inzake witwassen van geld, onderliggende misdrijven die hiermee verband houden en financiering van terrorisme moeten deze instanties alle relevante informatie bij het meldpunt kunnen opvragen. De noot ter interpretatie bij aanbeveling 29 vermeldt dat wanneer een meldpunt een dergelijk verzoek ontvangt de beslissing om een analyse uit te voeren en/of informatie door te geven bij het meldpunt ligt.

5. Nieuwe dreigingen en nieuwe prioriteiten

De FAG pakt nieuwe dreigingen aan en geeft gehoor aan de prioriteiten van de internationale gemeenschap, onder meer via de G20. Volgens de FAG zijn de belangrijkste punten:

¹⁴ Het begrip “gelijklopend financieel onderzoek” slaat op een financieel onderzoek dat gelijklopend of in het kader van een (traditioneel) strafonderzoek inzake witwassen van geld, onderliggend(e) misdrijf(ven) of financiering van terrorisme wordt gevoerd. Onderzoekers van rechtshandhavinginstanties die onderliggende misdrijven onderzoeken moeten de bevoegdheid hebben om het onderzoek inzake misdrijven in verband met witwassen van geld of financiering van terrorisme bij een gelijklopend onderzoek te kunnen voortzetten of de zaak door te geven aan een andere instantie om dit onderzoek verder op te volgen.

¹⁵ Het begrip “financieel onderzoek” slaat op een onderzoek van financiële aangelegenheden die verband houden met een criminele activiteit bedoeld om:

- de omvang van criminele netwerken en/of het misdadenniveau te achterhalen;
- de opbrengst van misdrijven, fondsen van terroristen of enige andere vermogensvoordelen die verbeurd verklaard werden of verbeurd kunnen worden verklaard te achterhalen en op te sporen; en
- bewijsmateriaal te verzamelen dat in strafzaken kan worden gebruikt.

5.1. *Financiering van proliferatie*

De proliferatie van massavernietigingswapens vormt een veiligheidsrisico en financiële maatregelen kunnen een doeltreffend middel zijn om deze dreiging tegen te gaan.

De FAG keurde een nieuwe aanbeveling 7 en een nieuwe noot ter interpretatie goed om ervoor te zorgen dat de gerichte financiële sancties die met financiering van proliferatie verband houden doeltreffender zouden worden toegepast wanneer de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties landen verzoekt dergelijke sancties te nemen.

De FAG zag er echter wel op toe niet de plaats van andere instanties in te nemen. De FAG houdt zich bezig met de *financiering* van proliferatie, andere internationale instanties houden zich daarentegen voornamelijk bezig met de bestrijding van de fysieke proliferatie van massavernietigingswapens.

De FAG definieert financiering van proliferatie als eender welke handeling om fondsen of financiële diensten te verstrekken die ten dele of volledig worden gebruikt voor de vervaardiging, verwerving, ontwikkeling, uitvoer, overscheping, overbrenging voor de tussenhandel, opslag en gebruik van kernwapens, chemische of biologische wapens en hun overbrengers en aanverwante stoffen (met inbegrip van technologieën en goederen voor dubbel gebruik die voor onwettige doeleinden gebruikt worden), strijdig met nationale wetgeving of, desgevallend, internationale verplichtingen¹⁶.

Aanbeveling 7 richt zich dus op specifieke *preventieve* maatregelen die nodig zijn om de geldstroom of andere vermogensbestanddelen ten behoeve van proliferatie een halt toe te roepen. De aanbeveling beoogt de doeltreffende toepassing van financiële sancties die landen ertoe verplichten onverwijld fondsen en andere vermogensbestanddelen te bevriezen en ervoor te zorgen dat geen verdere fondsen of vermogensbestanddelen ter beschikking worden gesteld of voordeel opleveren aan enige natuurlijke of rechtspersoon of entiteit aangeduid door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties overeenkomstig de resoluties met betrekking tot de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens.

Aanbeveling 7 is van toepassing op alle geldende resoluties van de Veiligheidsraad die gerichte financiële sancties toepassen in verband met de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea en van Iran en alle daaropvolgende resoluties van de Veiligheidsraad die gerichte financiële sancties opleggen in het kader van de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens¹⁷.

¹⁶ Vertaling van: "*Financing of proliferation*" refers to the act of providing funds or financial services which are used, in whole or in part, for the manufacture, acquisition, possession, development, export, transshipment, brokering, transport, transfer, stockpiling or use of nuclear, chemical or biological weapons and their means of delivery and related materials (including both technologies and dual use goods used for non legitimate purposes), in contravention of national laws or, where applicable, international obligations.

¹⁷ Bij de publicatie van aanbeveling 7 (februari 2012) waren de resoluties die op resolutie 1718 (2006) volgden de resoluties 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008), 1874 (2009) en 1929 (2010).

Hoewel aanbeveling 7 handelt over gerichte financiële sancties (bevroeringsmaatregelen en het verbod om fondsen ter beschikking te stellen van aangewezen personen en entiteiten) dient te worden opgemerkt dat de relevante resoluties van de Veiligheidsraad veel ruimer zijn en andere soorten sancties opleggen, zoals reisverboden en andere soorten financiële sancties zoals financiële verboden in verband met bepaalde activiteiten en klantenonderzoek.

Op vlak van gerichte financiële sancties in verband met de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens publiceerde de FAG ook niet-bindende richtsnoeren waarmee landen bij de toepassing van de relevante resoluties van de Veiligheidsraad rekening zouden moeten houden¹⁸.

Aangezien deze problematiek in de normen van de FAG geïntegreerd werd zal de FAG trachten ook de toepassing van deze vereisten op nationaal vlak te beoordelen. De FAG vereist in het bijzonder dat landen in dit opzicht over werkwijzen beschikken om zowel op politiek als op operationeel vlak te kunnen samenwerken¹⁹. Daartoe publiceerde de FAG in februari 2012 hierover beste praktijken die landen moeten helpen bij de uitvoering van deze vereisten, en in het bijzonder bij de toepassing van de nieuwe aanbeveling 2 inzake de nationale samenwerking op het gebied van financiering van proliferatie²⁰.

5.2. *Corruptie en politiek prominente personen*

Corruptie is een van de belangrijkste bronnen van illegale opbrengst. Corruptie belemmert groei, staat de oplossing van financiële crisissen in de weg en bemoeilijkt de toepassing van stelsels ter bestrijding van WW/FT. In bepaalde landen is corruptie verantwoordelijk voor een groot aandeel in het bruto binnenlands product (BBP). Het stelsel ter bestrijding van WW/FT kan onder andere worden gebruikt om corruptie te voorkomen, deze daden te onderzoeken en te vervolgen, vermogensbestanddelen op te sporen en op internationaal vlak samen te werken.

Tijdens de vergadering van de twintig industrielanden en opkomende landen die in september 2009 in Pittsburgh plaatsvond vroegen de leiders van deze landen de FAG om hulp bij het opsporen van opbrengst van corruptie en het ontraden van het corruptiemisdrijf door de aanbevelingen van de FAG inzake corruptie te versterken. Er is een duidelijk verband tussen deze twee misdrijven: bij corruptie moeten de illegaal verkregen activa nadien in de wettige economie worden geïnvesteerd. Door maatregelen op het gebied van

¹⁸ “FATF Guidance regarding The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction (juni 2007); FATF Guidance regarding The Implementation of Activity-Based Financial Prohibitions of United Nations Security Council Resolution 1737” (oktober 2007); “FATF Guidance regarding The Implementation of Financial Provisions of UN Security Council Resolution 1803” (oktober 2008).

¹⁹ Goede samenwerking op nationaal vlak is van bijzonder belang bij de toepassing van Resolutie 1540 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

²⁰ “FATF Best Practices Paper To Recommendation 2 Information Sharing And Exchange Related To The Financing of Proliferation, Among Relevant Authorities At The Domestic Level”, februari 2012.

WW/FT toe te passen ontstaat een omgeving waarin corruptie zich moeilijker kan ontwikkelen zonder dat dit wordt opgemerkt.

Na deze oproep stelde de FAG een naslagwerk op om de bevolking bewust te maken van het gebruik van de normen van de FAG ter bestrijding van corruptie²¹. De FAG versterkte voornamelijk de normen op het gebied van klantenonderzoek, de uiteindelijke begunstigde, de transparantie van vennootschapsstructuren en in het bijzonder de normen inzake politiek prominente personen, omwille van de functies die ze uitoefenen of uitoefenden ligt het risico op corruptie namelijk hoger.

Rekening houdende met de werkwijzen die corrupte ambtenaren en kleptocraten gebruiken om de opbrengst van corruptie wit te wassen werd de verplichting om verscherpte klantenonderzoeksmaatregelen ten aanzien van buitenlandse politiek prominente personen toe te passen uitgebreid met nieuwe verplichtingen ten aanzien van binnenlandse politiek prominente personen en internationale organisaties en familieleden of partners van politiek prominente personen.

De nieuwe aanbeveling 12 behoudt de verplichtingen die voorheen van toepassing waren op buitenlandse politiek prominente personen, of het nu om cliënten of om uiteindelijke begunstigten gaat. Ten aanzien van deze personen moeten financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen naast het normale klantenonderzoek ook:

- (a) over gepaste systemen voor risicobeheer beschikken om te bepalen of de cliënt of de uiteindelijke begunstigde een politiek prominente persoon is;
- (b) de toestemming krijgen van de bedrijfsleiding om een zakelijke relatie aan te gaan (of voort te zetten als het om een bestaande cliënt gaat);
- (c) redelijke maatregelen treffen om de herkomst van het vermogen en herkomst van de gelden te achterhalen;
- (d) de zakelijke relatie doorlopend verscherpt controleren.

Financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen onderworpen aan het stelsel ter bestrijding van WW/FT moeten ook redelijke maatregelen treffen om na te gaan of een cliënt of uiteindelijke begunstigde een binnenlands politiek prominent persoon is die bij een internationale organisatie een belangrijke functie uitoefent of uitoefende. Wanneer de zakelijke relatie met zulke personen een hoger risico inhoudt moeten financiële instellingen het versterkt klantenonderzoek zoals vermeld in punten (b), (c), en (d) toepassen.

Het begrip *internationale organisaties* slaat op instellingen die werden opgericht op grond van formele politieke akkoorden tussen hun lidstaten die

²¹ A Reference Guide and Information Note on the use of the FATF Recommendations to support the fight against corruption (<http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/59/44/46252454.pdf>).

de status van internationale verdragen hebben. Hun bestaan wordt in hun lidstaten bij wet erkend en ze worden niet beschouwd als instellingen die gevestigd zijn in het land waar ze gelegen zijn. Voorbeelden van internationale organisaties zijn onder meer de Verenigde Naties en aangesloten internationale organisaties zoals de Internationale Maritieme Organisatie; regionale internationale organisaties zoals de Raad van Europa, de instellingen van de Europese Unie, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de Organisatie van Amerikaanse Staten; internationale militaire organisaties, zoals de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, en economische organisaties zoals de Wereldhandelsorganisatie en de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten, enz.

Door de normen van de FAG uit te breiden tot binnenlandse politiek prominente personen bracht de FAG de aanbevelingen in overeenstemming met de meest recente internationale normen hieromtrent, waaronder het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie, dat in de nieuwe aanbeveling 36 werd verwerkt.

5.3. Strafrechtelijke fiscale misdrijven (“Tax crimes”)

Krachtens aanbeveling 3 moeten landen het witwasmisdrijf op alle ernstige witwasmisdrijven toepassen om een zo ruim mogelijke reeks aan onderliggende misdrijven te bestrijken.

Onderliggende misdrijven kunnen worden gedefinieerd:

1. door verwijzing naar alle misdrijven (“all crimes approach”); of
2. door verwijzing naar een drempel gekoppeld aan een categorie van ernstige misdrijven, of gekoppeld aan een gevangenisstraf waarmee het onderliggende misdrijf wordt bestraft (drempelbenadering)²²; of
3. door verwijzing naar een lijst van onderliggende misdrijven; of
4. door een combinatie van deze mogelijkheden.

Welke mogelijkheid ook wordt gekozen, elk land moet ten minste in *alle aangewezen categorieën van misdrijven* een reeks van onderliggende misdrijven opnemen zoals vermeld in het glossarium van de aanbevelingen van de FAG.

Het begrip *aangewezen categorieën van misdrijven* verwijst nu naar:

- deelname aan een georganiseerde criminele groep en gangsterpraktijken;
- terrorisme, met inbegrip van financiering van terrorisme;
- mensenhandel en mensensmokkel;

²² Wanneer landen de drempelbenadering hanteren moeten de onderliggende misdrijven ten minste alle misdrijven omvatten die krachtens hun nationale wetgeving tot de categorie ernstige misdrijven behoren of tot misdrijven waarop een maximumstraf van minimaal een jaar gevangenisstraf staat. Voor landen die in hun strafrechtstelsel een minimale drempelwaarde hanteren moeten de onderliggende misdrijven alle misdrijven te omvatten waarop ten minste zes maanden gevangenisstraf of meer staat.

- seksuele uitbuiting, met inbegrip van de seksuele uitbuiting van kinderen;
- illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen;
- illegale handel in wapens;
- illegale handel in gestolen goederen en andere goederen;
- corruptie;
- fraude;
- vervalsing van betaalmiddelen;
- vervalsing en piraterij van producten;
- milieucriminaliteit;
- moord, zware mishandeling;
- ontvoering, vrijheidsberoving en gijzeling;
- diefstal
- smokkel (met inbegrip van belastingen, douanerechten en accijnzen);
- strafrechtelijke fiscale misdrijven (in verband met directe en indirecte belastingen)
- afpersing;
- valsheid in geschrifte;
- piraterij en
- handel met voorkennis en marktmanipulatie.

De lijst van onderliggende misdrijven werd dus uitgebreid en bevat nu tevens strafrechtelijke fiscale misdrijven. Het misdrijf “smokkel” werd ook verduidelijkt en slaat nu tevens op misdrijven in verband met belastingen, douanerechten en accijnzen.

Landen hebben echter de mogelijkheid de misdrijven te bepalen die in elke categorie van aangewezen misdrijven als onderliggend witwasmisdrijf moeten vallen. Zo vermeldt het glossarium van de veertig aanbevelingen: “Bij de beslissing welke misdrijven als onderliggende misdrijven in bovenvermelde categorieën moeten vallen, kan elk land bepalen hoe het in overeenstemming met zijn nationale recht deze misdrijven alsook de aard van specifieke elementen daarvan die ze tot ernstige misdrijven maken omschrijft.”

Zo kunnen de werkwijzen ter bestrijding van witwassen ook toegepast worden op strafrechtelijke fiscale misdrijven. Dit zal ook bijdragen tot een betere coördinatie tussen de gerechtelijke overheden, de douane en de belastingdienst en kunnen eventuele belemmeringen voor nationale en internationale samenwerking worden weggewerkt.

6. Financiering van terrorisme

Zoals vermeld in de inleiding blijft financiering van terrorisme de internationale gemeenschap grote zorgen baren en vormt dit een wezenlijk bestanddeel van de normen van de FAG. Alle vereisten van de bijzondere aanbevelingen over financiering van terrorisme werden volledig in de veertig aanbevelingen opgenomen en behouden, sommige eisen werden zelfs versterkt.

Aanbeveling 5 gaat over het misdrijf terrorisme en de noot ter interpretatie vermeldt de kenmerken waaraan dit misdrijf moet beantwoorden om aan de vereisten van de FAG te voldoen.

Zo wordt duidelijk gesteld dat het misdrijf van financiering van terrorisme van toepassing moet zijn op alle personen die op enige wijze opzettelijk, rechtstreeks of onrechtstreeks fondsen verschaffen of verzamelen met de onwettige bedoeling deze te gebruiken of wetende dat ze volledig of ten dele zullen worden gebruikt om (a) een of meerdere terroristische daden uit te voeren; (b) door een terroristische organisatie; of (c) door een individuele terrorist. Bovendien mag het misdrijf van financiering van terrorisme niet vereisen dat de fondsen: (a) ook daadwerkelijk werden gebruikt om een of meerdere terroristische daden uit te voeren of trachten uit te voeren; noch (b) dat ze verband houden met een of meerdere terroristische daden in het bijzonder.

Aanbeveling 6 vermeldt de gerichte financiële sancties in verband met terrorisme en financiering van terrorisme. Landen moeten gerichte financiële sancties toepassen in overeenstemming met de resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties ter bestrijding en bestraffing van terrorisme en financiering van terrorisme. De resoluties verplichten landen over te gaan tot het onverwijld bevriezen van fondsen en andere goederen van of het rechtstreeks of onrechtstreeks ter beschikking of ten gunste stellen van (i) enige persoon of entiteit aangeduid door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in Hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties, in overeenstemming met resolutie 1267 (1999) en daaropvolgende resoluties of (ii) aangeduid door een land overeenkomstig resolutie 1373 (2001).

De noot ter interpretatie bij aanbeveling 6 verduidelijkt de verplichtingen waaraan landen moeten beantwoorden om aan de vereisten van de FAG te voldoen.

7. Duidelijker en eenvoudiger

Naast de verduidelijkingen en wijzigingen die hierboven werden uiteengezet hield de FAG bij de herziening ook rekening met wijzigingen in de financiële sector (bijvoorbeeld duidelijkere vereisten voor financiële groepen) en de ervaring van landen bij de toepassing van de aanbevelingen van de FAG (bijvoorbeeld verduidelijking van vereisten op vlak van klantenonderzoek).

7.1. Verduidelijking van de vereisten op vlak van klantenonderzoek voor rechtspersonen en juridische constructies²³

De identificatie en controle van de identiteit van de cliënt hebben een dubbel doel. Dit klantenonderzoek wordt enerzijds uitgevoerd om te vermijden dat rechtspersonen en juridische constructies op onwettige wijze gebruikt

²³ Noot ter interpretatie bij aanbeveling 10.

worden. Afdoende kennis van de cliënt maakt het mogelijk het eventuele risico op witwassen en financiering van terrorisme van de zakelijke relatie beter in te schatten. Anderzijds kunnen zo ook de gepaste maatregelen worden genomen om dit risico terug te brengen.

Financiële instellingen, niet-financiële ondernemingen en personen zijn enerzijds verplicht de cliënt te identificeren en de identiteit van de cliënt te controleren. Anderzijds zijn ze ook verplicht de uiteindelijke begunstigden van de cliënt te identificeren en redelijke maatregelen te nemen om de identiteit van deze personen te controleren.

De FAG verduidelijkt welke *soort informatie* normaal gezien vereist is om de identificatieverplichting van de cliënt uit te voeren en zijn identiteit te controleren. De informatie die normaal gezien vereist is om deze verplichting uit te voeren bestaat uit:

1. de naam, rechtsvorm en bewijs voor het bestaan – de controle kan bijvoorbeeld gebeuren op basis van een oprichtingsakte, certificaat van overeenstemming, oprichtingsakte (“trust deed”) of enig ander document van een onafhankelijke en betrouwbare bron met de naam, vorm en bestaan van de cliënt;
2. de machten die de rechtspersoon of de juridische constructie regelen en verbinden (bijvoorbeeld de statuten van een vennootschap) alsook de namen van de desbetreffende personen die de rechtspersoon of de juridische constructie besturen (bijvoorbeeld: algemene directeuren van een vennootschap of een trust);
3. het adres van de maatschappelijke zetel en, indien verschillend, dat van van een hoofdvestiging.

De FAG verduidelijkte eveneens de identificatieverplichting van de uitendelijke begunstigden van de cliënt en de redelijke²⁴ maatregelen die vereist zijn om hun identiteit te controleren. De FAG stelt dat de identificatie van de uiteindelijke begunstigden en de controle aan de hand van onderstaande informatie kan gebeuren:

Voor rechtspersonen:

1. De identiteit van de uiteindelijke natuurlijke personen die een meerderheidsbelang²⁵ heeft in een rechtspersoon.
2. Het is echter mogelijk dat de belangen zodanig verspreid zijn dat geen enkele natuurlijke persoon (noch alleen noch gezamenlijk) met zijn

²⁴ Om de redelijke aard van de maatregelen voor de controle van de identiteit te bepalen moet rekening worden gehouden met het risico op witwassen en financiering van terrorisme dat de cliënt en de zakelijke relatie inhoudt.

²⁵ Wie een meerderheidsbelang bezit hangt af van de eigendomsstructuur van de vennootschap en kan gebaseerd zijn op een drempel, bijvoorbeeld, alle personen die meer dan een bepaald percentage van de vennootschap bezitten (bijvoorbeeld 25%).

belang zeggenschap heeft over de rechtspersoon of de juridische constructie. Indien na toepassing van 1. twijfel bestaat of de rechtspersoon(personen) met een meerderheidsbelang de uiteindelijke begunstigde(n) zijn of er derhalve geen enkele natuurlijke persoon is die met een meerderheidsbelang zeggenschap heeft, de identiteit van de natuurlijke persoon die via andere middelen zeggenschap heeft over de rechtspersoon of juridische constructie;

3. Wanneer geen enkele persoon wordt geïdentificeerd in het kader van de toepassing van punten 1 en 2 hierboven moeten de financiële instellingen, niet-financiële ondernemingen en beroepen de natuurlijke persoon die de bedrijfsleiding op zich neemt identificeren en redelijke maatregelen nemen om zijn identiteit te controleren.

De FAG verduidelijkt dat de maatregelen in punten 1 tot 3 geen cumulatieve of alternatieve maatregelen zijn. Deze graduele maatregelen moeten achtereenvolgens worden toegepast wanneer de identiteit van de uiteindelijke begunstigde aan de hand van voorafgaande maatregelen niet kon worden bepaald.

Voor juridische constructies:

1. Trusts – identiteit van de “settlor” (oprichter van de trust), de “trustee(s)”, (desgevallend) de “protector”, de begunstigten of categorie van begunstigten en enige andere natuurlijke persoon die uiteindelijk daadwerkelijk zeggenschap heeft over de trust (ook via een opeenvolging van zeggenschap of eigendom).

Wanneer de begunstigten van de trust aangeduid worden aan de hand van kenmerken of categorie moeten financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen voldoende informatie verzamelen zodat ze de identiteit van de uiteindelijke begunstigten kunnen bepalen bij de uitbetaling of op het moment dat de uiteindelijke begunstigten van plan zijn hun verworven rechten uit te oefenen.

2. Andere soorten juridische constructies – de identiteit van personen die gelijkaardige of dezelfde functies uitoefenen.

Wanneer de cliënt of de houder van het meerderheidsbelang een beursgenoteerde vennootschap is en ze krachtens (via beursregels, wetgeving of afdwingbare regelgeving) aan openbaarmakingsvereisten die voldoende transparantie van de uiteindelijke begunstigten waarborgen of wanneer deze cliënt of houder een dochteronderneming is van dergelijke vennootschap hoeven de aandeelhouders of uiteindelijke begunstigten van deze vennootschap niet te worden geïdentificeerd, hun identiteit hoeft ook niet te worden gecontroleerd.

Relevante identificatiegegevens kunnen worden verzameld uit openbare registers, bij de cliënt of andere betrouwbare bronnen.

7.2. Verduidelijking van het klantenonderzoek bij begunstigden van levensverzekeringsovereenkomsten

De FAG verduidelijkte eveneens het klantenonderzoek bij begunstigden van levensverzekeringsovereenkomsten.

Voor levensverzekeringsactiviteiten en andere beleggingsproducten die met verzekering verband houden moeten financiële instellingen, naast het vereiste klantenonderzoek ten aanzien van de uiteindelijke begunstigde, onderstaand klantenonderzoek toepassen ten aanzien de begunstigde(n) van de levensverzekeringsspolis en andere beleggingsproducten die met verzekering verband houden zodra de uiteindelijke begunstigde(n) geïdentificeerd/aangeduid zijn:

1. bij begunstigde(n) die natuurlijke of rechtspersonen of juridische constructies zijn die bij naam geïdentificeerd worden – de naam van de persoon noteren;
2. bij begunstigde(n) die aangeduid worden aan de hand van kenmerken of categorie (bijvoorbeeld: echtgenoot of kinderen op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet) of aan de hand van andere middelen (bijvoorbeeld: testament) – voldoende informatie over de begunstigde verzamelen zodat de financiële instelling de identiteit van de uiteindelijke begunstigde kan bepalen bij de uitbetaling.

In de twee gevallen in bovengenoemde punten 1 en 2 moet de controle van de identiteit van de uiteindelijke begunstigde(n) op het moment van de uitbetaling plaatsvinden.

Bovendien wordt gesteld dat financiële instellingen de begunstigde van een levensverzekeringsspolis als een belangrijke risicofactor moet beschouwen wanneer ze bepalen of verscherpt klantonderzoek van toepassing is. Indien de financiële instelling vaststelt dat de begunstigde onder de vorm van een rechtspersoon of juridische constructie een hoger risico inhoudt moet het verscherpte klantenonderzoek redelijke maatregelen omvatten om de uiteindelijke begunstigde van de begunstigde op het moment van de uitbetaling te identificeren en zijn identiteit te controleren.

7.3. Verduidelijking van de verscherpte klantenonderzoeksmatregelen die bij een hoger risico moeten worden toegepast

Financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen onderworpen aan het stelsel ter bestrijding van WW/FT moeten in de mate van het mogelijke de achtergrond en het doel onderzoeken van alle ingewikkelde, buitengewoon omvangrijke of alle ongebruikelijke verrichtingen die geen duidelijk of wettelijk doel hebben.

Bij een hoger risico op witwassen of financiering van terrorisme moeten financiële instellingen verscherpt klantenonderzoek toepassen in overeenstemming met het vastgestelde risico. Ze moeten in het bijzonder de mate en de aard van de opvolging van de zakelijke relatie verscherpen om te bepalen of deze verrichtingen of activiteiten ongebruikelijk of verdacht lijken.

Om deze vereiste concreet te maken bevat de noot ter interpretatie bij aanbeveling 10 een niet-limitatieve lijst met voorbeelden van verscherpt klantenonderzoek dat moet worden toegepast bij zakelijke relaties met een hoger risico. Voorbeelden zijn:

- Bijkomende informatie over de cliënt verzamelen (bijvoorbeeld: beroep, omvang van vermogen, informatie beschikbaar in openbare gegevensbanken, op het internet, enz.) en de identificatiegegevens van de cliënt en de uiteindelijke begunstigde regelmatig bijwerken.
- Bijkomende informatie over de verwachte aard van de zakelijke relatie verzamelen.
- Bijkomende informatie over de herkomst van de fondsen of de herkomst van het vermogen van de cliënt verzamelen.
- Bijkomende informatie over de redenen voor de geplande of uitgevoerde verrichtingen verzamelen.
- Toestemming verkrijgen van de bedrijfsleiding om de zakelijke relatie aan te gaan of voort te zetten.
- De zakelijke relatie verscherpt opvolgen door het aantal en de frequentie van controles op te voeren en door patronen van verrichtingen te selecteren die verder onderzoek vereisen.
- Eisen dat de eerste betaling wordt uitgevoerd via een rekening op naam van de cliënt bij een andere bank die aan gelijkaardige normen inzake klantenonderzoek onderworpen zijn.

7.4. *Erkenning van de internationale aard van financiële instellingen*

Er werd rekening gehouden met financiële groepen en hun internationale aard, in het bijzonder voor de toepassing van aanbeveling 17 over het gebruik van derden, aanbeveling 18 over interne controles en aanbeveling 26 over controle.

Volgens de herziene normen worden financiële groepen verplicht programma's op te stellen ter bestrijding van WW/FT die van toepassing zijn op de hele groep, waaronder een beleid en procedures om informatie binnen de groep te delen ter bestrijding van WW/FT. Dit beginsel stemt overeen met het beginsel van geconsolideerd beheer voor het klantenonderzoek (KYC) en dat van controle op groepsniveau en is bedoeld om de toepassing van het beleid ter bestrijding van WW/FT in dochterondernemingen en buitenlandse vestigingen te verstevigen.

8. Conclusies

Hoewel de bedoeling van de FAG aanvankelijk was een gerichte en beperkte herziening uit te voeren om de stabiliteit van de normen te bewaren en bepaalde tekorten of gebreken weg te werken moeten we vaststellen dat de wijzigingen, in het bijzonder de vele verduidelijkingen van de verplichtingen voornamelijk in de noten ter interpretatie van de desbetreffende aanbevelingen, er toch op wijzen dat bepaalde vereisten werden verscherpt. De verduidelijkingen van de vereisten verkleinen de interpretatiemarge die landen voordien hadden bij de toepassing van de aanbevelingen en die ze konden benutten in het kader van de derde evaluatieronde om een toereikende beoordeling voor bepaalde aanbevelingen te bekomen.

Zoals reeds werd gesteld in de inleiding verzoekt de FAG alle landen om de nieuwe aanbevelingen zo snel mogelijk doeltreffend om te zetten naar nationaal recht, rekening houdende met het feit dat de vierde wederzijdse evaluatieronde eind 2013 van start zal gaan.

België zal tijdens de algemene vergadering van februari 2015 door de FAG worden geëvalueerd. Qua timing betekent dit het bezoek ter plaatse van de beoordelaars van de FAG ten laatste in september 2014 zal plaatsvinden en dat de voorafgaande en voorbereidende vragenlijst vermoedelijk eind 2013 naar de Belgische instanties zal worden verstuurd. De belangrijkste inspanningen zullen dus voor deze datum moeten worden geleverd. Dit omvat niet enkel inspanningen op vormelijk en operationeel vlak, maar ook op het gebied van doeltreffendheid, om ervoor te zorgen dat het Belgische stelsel voldoet aan de herziene veertig aanbevelingen die tijdens de meeste recente algemene vergadering in februari 2012 werden goedgekeurd. Het dient te worden benadrukt dat bij de vierde evaluatieronde van het stelsel ter bestrijding van WW/FT de FAG vooral op de doeltreffendheid van het bestaande stelsel zal letten. Alle overheidsinstanties en private instellingen die betrokken zijn bij de bestrijding en de bestraffing van WW/FT zullen de doeltreffendheid van hun diensten moeten aantonen. Dit kan gebeuren aan de hand van statistieken onder andere over het aantal uitgevoerde controles, het aantal toegepaste sancties, het aantal veroordelingen voor WW/FT, het aantal bevroren rekeningen in verband met FT, bedragen van verbeurdverklaringen,...

Hoewel de vierde evaluatie van België misschien nog veraf lijkt, is er door de omvang van de te leveren inspanningen nog maar weinig tijd om het Belgische stelsel ter bestrijding van WW/FT met de nieuwe normen in overeenstemming te brengen. Daarenboven verplichten de nieuwe aanbevelingen 1 en 2 landen er enerzijds toe een officiële interministeriële structuur op te zetten die coördineert en het nationale beleid ter bestrijding van WW/FT uitstippelt. Anderzijds is er de verplichting een nationale risico- en dreigingsanalyse op vlak van WW/FT op te stellen. Deze twee nieuwe verplichtingen vormen de basis voor de doeltreffende toepassing van de overige aanbevelingen. De privésector zou bij de benadering gebaseerd op het

risico zich moeilijk een beeld kunnen vormen van het risico indien ze niet over deze informatie beschikt.

Deze nieuwe normen leggen meer dan ooit tevoren verantwoordelijkheid bij de overheidsinstanties om financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen en beroepen te helpen hun verplichtingen na te komen door hen hiervoor de nodige informatie te verschaffen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de nieuwe verplichtingen op het gebied van vennootschapsstructuren.

Rekening houdende met de omvang van de te leveren inspanningen is het van het allergrootste belang dat de leiding van de betrokken overheden en diensten bewust wordt van het belang van de evaluatieprocedure en de noodzaak zich hier zo goed mogelijk op voor te bereiden door gebruik te maken van een gezamenlijke synergie onder het gezag van de regering.

In de huidige internationale financiële crisis moet worden benadrukt dat de resultaten van dergelijke evaluatie het algemene imago van België ongetwijfeld zal beïnvloeden alsook de beoordeling van de geloofwaardigheid en de stabiliteit van het Belgische financiële stelsel. Het is dus onontbeerlijk om nu onverwijld met de voorbereiding van start te gaan om het anderhalf jaar tijd waarover we beschikken voor de voorbereiding niet op het spel te zetten.

* * *